

TUULI-hankkeessa valmistuneet selvitykset

Mkh 20.12.2021 § 177

547/05.02.00/2021

Asian esittely

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on käynnistynyt TUULI-hanke, jossa tuotetaan uutta tietoa Pohjois-Pohjanmaan alueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoon ja etsitään ratkaisuja toimialan ympäristökysymysten ratkaisuun. Tavoitteena on luoda edellytyksiä tuulivoima-alan kehittymiselle ja siten päästöttömän sähköntuotannon lisäämiselle Pohjois-Pohjanmaan alueella kestävän kehityksen eri näkökulmat huomioon ottaen. Hanke on saanut EAKR-rahoitusta ELY-keskukselta (budjetti 392 136 euroa). TUULI-hanke on kaksivuotinen ja päättyy elokuussa 2022. Asiantuntijakonsulttina hankkeessa toimii Sweco Infra & Rail Oy, alihankkijoinaan Rejlers Finland Oy ja William Velmala tmi.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen on käynnistynyt lokakuussa 2021. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa käsitellään mm. aluerakennetta, energiatuotantoa ja -siirtoa, liikennejärjestelmää, viherrakennetta ja energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun sekä ilmastovaikutusten arviointia. Yksi vaihemaakuntakaavan teemoista on tuulivoima. TUULI-hankkeen tulokset ja taustaselvitykset tulevat olemaan tärkeä osa maakuntakaavan uudistamista. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan uudet seudulliset tuulivoimarakentamiseen soveltuvat tuulivoima-alueet (tv-alue) ja päivitetään 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitetut tv-alueet.

TUULI-hanke koostuu neljästä työpaketista:

- Työpaketti 1: Tuulivoimatuotantoa ja tuulivoiman sijoittamista koskevien strategisten tavoitteiden muodostaminen (visiotyö)
- Työpaketti 2: Tuulivoimalle soveltuvat alueet (sijainninohjausmalli)
- Työpaketti 3a: Viherrakennetta ja ekosysteemipalveluja koskeva selvitys
- Työpaketti 3b: Linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys
- Työpaketti 3c: Susireviiriselvitys
- Työpaketti 4: Sähkönsiirtoselvitys

Hankkeen neljä taustaselvitystä (työpaketit 3a, 3b, 3c ja 4) ovat valmistumassa (liitteinä). Nämä selvitykset palvelevat TUULI-hankkeessa laadittavaa sijainninohjausmallia (työpaketti 2), joka ohjaa maakuntakaavoitusta ja tuulivoimahankkeiden sijoittamista alueille.

Viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys

Pohjois-Pohjanmaan maakunta on suuri ja luonnonolosuhteiltaan hyvin vaihteleva. Biotalous on Pohjois-Pohjanmaan maakunnan vahvuus ja maakunnan tärkeimmät ekosysteemipalvelut liittyvät pelloilla ja metsistä saatavien biomassojen hyödyntämiseen. Maakunta on myös vahvaa eränkäyntialuetta ja luonnontuotteiden keräämisellä on tärkeä merkitys alueen asukkaille. Rannikolla, Oulujärvellä ja Koillismaalla on myös onnistuneesti hyödynnetty ekosysteemipalveluihin pohjautuvaa matkailua. Alueen laajat avosuot ja jokilaaksot tarjoavat luonnontuotteiden ohella myös tulvasuojelua sekä sitovat metsien ohella merkittävät määrät hiiltä.

Pohjois-Pohjanmaan eliölajisto on metsien ja soiden lajistoa, joka tarvitsee liikkumiseen metsäistä ympäristöä. Ekologinen yhteys ei ole sidoksissa luonnon monimuotoisuusarvoihin vaan tärkeämpää on, että yhteydet ovat joko riittävän leveitä tai puustoltaan ja muilta rakennepiirteiltään sellaisia, että ne kelpaavat siirtymiseen eri alueiden välillä.

Linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys

Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavatyössä tarkasteltiin Pohjois-Pohjanmaan alueelle suunniteltujen ja toteutettujen tuulivoima-alueiden vaikutuksia muuttolinnustoon ja arvioityötä tukemaan laadittu selvitys (2016) antoi suosituksia 3. vaihemaakuntakaavan valmisteluun muuttolinnuston huomioimiseksi. Nyt valmistuneessa selvityksessä on päivitetty tiedot lintujen lajikohtaisten päämuuttoreittien sijainnista Pohjois-Pohjanmaalla. Uusien tietojen avulla tarkennettujen lajikohtaisten päämuuttoreittien avulla on päivitetty ja osin rajattu uudelleen Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitti. Tämän rajauksen sisälle keskittyy niin lajien kuin yksilömäärienkin puolesta merkittävin osa keväällä ja syksyllä tapahtuvasta lintumuutosta Pohjois-Pohjanmaalla.

Susireviiriselvitys

Susi on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 49 §:n hävittämis- ja heikentämiskielto. Vaikka sutta pidetäänkin elintapojensa puolesta generalistina, joka sopeutuu monenlaisiin elinympäristöihin, voi tuulivoimaloiden sijoittamisella ja rakentamisen aikaisella häiriöllä olla lajiin kohdistuvia vaikutuksia. Lisäksi Korkein hallinto-oikeus (KHO) on Kajaanin Murtomäen tuulivoimahankkeen osayleiskaavasta antamassaan päätöksessä linjannut, että lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuvat vaikutukset voivat olla este hankkeen toteuttamiselle. Selvityksessä on tarkasteltu susireviirien nykytilannetta maakunnan alueella sekä annettu suosituksia maankäytön suunnitteluun, jotta sudet voitaisiin ottaa huomioon sekä tuulivoimahankkeita suunniteltaessa että maakuntaakaavaa laadittaessa.

Sähkönsiirtoselvitys

Sähkönsiirtoselvityksessä on huomioitu tulevaisuuden verkonkehityksen suunnitelmat sekä tiedossa olevat tuulivoimahankkeet. Samalla työssä on arvioitu karkealla tasolla sähköverkon kapasiteettia ja kykyä liittää uutta tuotantoa sähköverkkoon tulevaisuudessa. Työn taustalla on hyödynnetty eri lähteitä tulevaisuuden ennusteista ja skenaarioista. Näistä merkittävimpinä Fingridin verkkovisio ja kantaverkon kehittämissuunnitelman 2022–2031 luonnos. Lisäksi paikallisia jakeluverkkoyhtiöitä ja maakunnan alueella toimivia tuulivoimakehittäjiä on haastateltu.

Ympäristöpäällikkö esittelee asian kokouksessa.

(Valmistelija: ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen, puh. 040 685 4041)

Maakuntajohtajan esitys

Maakuntahallitus merkitsee TUULI-hankkeen taustaselvitykset tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Jari Nahkanen poistui tämän asian käsittelyn aikana klo 11.45.